

Aká by bola naša civilizácia bez Ježiša?

bastabugie.it

30. januára 2020 ✝ **Spoločnosť**

Keby nebolo kresťanstva, nemali by sme nemocnice, vedu, dôstojnosť detí a žien, nebolo by zrušené otroctvo atď.

Korene našej civilizácie sú v Ňom a bez Neho by jednoducho neboli. Niekoľko stručných príkladov.

NEMOCNICE

Rozšírenie nemocníc a starostlivosť o chorých pramení z viery v to, že v chudobnom a chorom človeku kresťania vidia trpiaceho Krista. Ako hovorili stredovekí teológovia, Ježiš počas svojho pozemského života liečil telá i duše a sám trpel. „*Christus medicus et infirmus*“. Je to aj spôsob, ako chápať vnútornú hodnotu človeka a v jeho tele vidieť nie – ako Platón veril – „obal, obraz väzenia“ (Cratilo, 400 °C), ale fyzickú zložku ľudskej osoby, po prvýkrát ponímanej a oceňovanej celostným spôsobom. Početné nemocnice zakladané v stredoveku, zvyčajne pri kláštoroch, sa nazývali „*Domus Dei*“, „Boží dom“. V Latinskej Amerike, Ázii a Afrike zakladali prvé nemocnice misionári a zdravotná starostlivosť kresťanských cirkví v mnohých krajinách stále zohráva dôležitú úlohu. (Francesco Agnoli)

DÔSTOJNOSŤ DETÍ

Keď sa začalo rozširovať kresťanstvo, potraty a infanticída sa postupne stávali kultúrne neprijateľnými, a preto čoraz zriedkavejšími a ohraničenejšími fenoménmi. Ak v Rímskej ríši bolo veľmi rozšírené opúšťanie nechcených detí, kresťania túto prax odsudzovali ako vraždu. Ako povedal Justín Martýr (100 – 165 po Kristovi), „naučili sme sa, že je podlé opúšťať dokonca novonarodené deti [...], pretože v takom prípade by sme boli vrahmi“ (citované v „Listoch svätých, Justín Martýr, Christian Heritage 1948). Od čias cisára Konštantína zákony zakazujú detskú vraždu a pomáhajú núdznym rodinám, aby svoje deti nepredávali z ekonomických dôvodov.

Zdroj: wikipedia.com

DÔSTOJNOSŤ ŽENY

Jedna z veľkých historicky badateľných novôt, ktoré prinieslo kresťanstvo, sa týka ponímania žien. V gréckom svete majú ženy, prinajmenšom podľa zákona, často podradnú a okrajovú rolu; v rímskom svete sú pod stálou kuratelou muža, otca a manžela; u germánskych národov sú rukojemníkom mužskej sily; v židovskom svete muž mal právo odohnať ich a z právneho hľadiska boli prakticky bezprávne; v Číne a Indii boli obeťami nekonečného zneužívania a násilia vrátane infanticídy; v tradičnom hinduizme nižšou formou reinkarnácie; v islamskom a animistickom svete obeťou polygamie – ponížujúceho potvrdenia ich podradnosti; v rôznych kultúrach podrobované mrzačeniam rôzneho druhu; vo všetkých antických kultúrach ich muži mohli zavrhnúť, až s kresťanstvom sa žena stáva stvorením Božím na rovnakej úrovni ako muž. (Francesco Agnoli)

MANŽELSTVO

Kresťanské manželstvo je nevyhnutne monogamné a nerozlučné a z toho vyplýva aj to, že manželia majú rovnakú dôstojnosť: nie je dovolené, aby muž mal viac manželiek! Nie je dovolené zneužívať svoju fyzickú silu a vyhnať manželku, ako keby bola nejakou vecou, ani ju nahradiť otrokyňami! To platí, samozrejme, aj naopak. Pokiaľ ide o manželskú morálku, počas celých dejín Cirkev vždycky dbala o zachovanie tejto rovnakej dôstojnosti: zakazuje akékoľvek staroveké právo muža nad životom či smrťou ženy; maximálne chráni slobodný súhlas manželov, už od prvých storočí, keď Augustín pripomína, že „zásah rodičov nie je božským právom“, to znamená, že to nie je potrebné tak, ako tomu verili v staroveku, a humorne dodáva, že „inak by Adama musel Eve predstaviť jej Otec“.

Cirkev ďalej zvýšila vekový limit ženy pre uzavretie manželstva (ktorý bol u Rimanov dvanásť rokov), a tým aj jej zodpovednosť a slobodu; maximálne bránila rodičom porušovať slobodu ich detí, najmä otcom, aby rozhodovali o manželovi svojej dcéry; bojovala proti zvyku dohodnutých manželstiev, najmä medzi šľachticmi; všemožne odporovala núteným manželstvám, ktorých obeťou bola obvykle žena, čím chránila aj zdravie detí a nedovoľovala manželstvá medzi pokrvnými príbuznými... (Francesco Agnoli)

Zdroj: commons.wikimedia.org

ZRUŠENIE OTROCTVA

V skutočnosti, ak sme všetci deťmi toho istého Otca, je potrebné uznať, že pred Ním sme si všetci rovní. Z tohto dôvodu Marc Bloch správne poznamenáva, že už **to, že počas liturgie sedeli vedľa seba pán a otrok, bolo v tom čase obrovskou kultúrnou revolúciou**. Otrok, taktiež syn „Otca nášho“, už nebol dverami (Plutarch), ani obyčajným hovoriacim náradím (Cato), ale Božím dieťaťom. A v Barnabášovom liste bolo možné čítať: „Nesprávaj sa tvrdo k otrokyni ani k svojmu otrokovi, ktorí dúfajú v toho istého Boha, aby sa ti nestalo, že sa prestaneš báť Boha, ktorý je nad tebou a nad nimi“; podobne

Lactantius písal, že páni a sluhovia „sú si rovní“, pretože sú „bratmi“, zatiaľ čo Klement Alexandrijský učil: „Otroci musia sa snažiť tak, ako sa aj my snažíme, pretože sú to ľudia ako my a Boh je rovnaký pre všetkých, slobodných i otrokov“.

Práve vďaka kresťanskému teologickému pohľadu sa postupne začalo rozpadávať rímske otrokárstvo, ktoré bolo už v kríze, ale určite nebolo mŕtve, a inšpirovaný touto vierou Konštantín zakázal ukrižovanie, gladiátorské hry na štadiónoch, pri ktorých boli otroci požíraní divokými zvieratami, tiež vypaľovanie značiek na telá otrokov a predaj opustených detí. (Francesco Agnoli)

HOSPODÁRSTVO

Zvyk prvých kresťanov hovoriť o spásе duše ekonomickými termínmi viedol v prvom rade k štandardizácii ekonomických výrazov silne predchnutých teológiou, alebo ak chcete, štruktúrovaných právnickými výrazmi hospodárskej výmeny, a v druhom rade k popularizácii ekonomickej racionality jasne orientovanej v náboženskom zmysle, čiže kodifikovanej v termínoch náboženských rituálov. Ak hľadanie zisku a akumulácia peňažného kapitálu, ako aj spôsobilosť peňazomenca mohli predstavovať logický referenčný model pre všetkých, kresťania zamýšľali zhromažďovať kolektívny kapitál dobrých skutkov, ktorý sa potom po investovaní a znásobení premietne do večného šťastia,

takže dynamika trhov a logika investovania, ktoré majú prinášať zisk, sa stali stredobodom verejného života kresťanov nielen z dôvodu užitočnosti, ale predovšetkým z metodologických a náboženských dôvodov, pretože sa štrukturálne stali neoddeliteľnou súčasťou občianskej a politickej identity tých, ktorí o sebe hovorili, že sú kresťania. (...)

Dva historické fenomény však boli rozhodujúce v procese, ktorý postupne viedol túto sakralizovanú definíciu trhových vzťahov k tomu, že sa udomácnila v bežnom jazyku ekonomického a politického života: rozširovanie mníšskych kláštorov a spolupráca, či lepšie povedané politicko-náboženská fúzia, ku ktorej došlo v Európe medzi cirkevnými, kráľovskými a cisárskymi vrchnosťami. (G. Todeschini)

Zdroj: wikipedia.com

PRÍRODNÉ VEDY

Rozhodujúci je duch, s ktorým stojíme zoči-voči hmotnému svetu. Kresťan verí, že svet je dobrý. Hmota bola následne zušľachtená Vtelením, keď „Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami“ (Jn 1:14). Hmota je usporiadaná a racionálna, pretože ju stvoril Boh, ktorý je prameňom racionality. V Knihe Múdrosti čítame, že Stvoriteľ „mierou, počtom a váhou usporiadal všetko“ (Múd 11:20), čo je jedna z najviac citovaných biblických viet počas stredoveku. Poriadok hmotného sveta je výsledkom slobodnej voľby Boha, ktorý mohol

stvoríť svet mnohými inými spôsobmi, ale rozhodol sa ho stvoríť práve takto. To poukazuje na dôležitosť našich teologických presvedčení vo vzťahu k spôsobu ponímania hmotného sveta.

Bohu sa pripisuje súčasne racionalita i sloboda. Ak sa priveľmi zdôrazňuje jeho racionálnosť na úkor jeho slobody, ocitáme sa pred uzavretým a nevyhnutným svetom, v ktorom veda nemá nijaké možnosti pre svoj rozvoj. Ak však, naopak, priveľmi zdôrazňujeme Božiu slobodu na úkor jeho racionality, ocitáme sa pred úplne nepredvídateľným svetom, v ktorom veda rovnako nemá nijakú možnosť, aby sa rozvíjala. Kresťania veria, že poriadok prírody je prístupný ľudskej mysli, a že je možné získavať vedomosti o svete, pretože Boh prikázal človeku, aby vládol nad zemou. (Peter E. Hodgson)

Zdroj: wikipedia.com

POLITIKA

Idea spoločného dobra a prirodzeného práva potvrdená zjavením, predstavuje základ kresťanských politických systémov, ktoré dobre vystihuje slávna Ježišova odpoveď na otázku, či je dovolené platiť dane Rímu: „Dajte teda cisárovi, čo patrí cisárovi a Bohu, čo patrí Bohu.“ Táto veta je nabitá významami a treba dávať pozor a vystríhať sa jej banalizácie, ktorá je typická pre dnešnú dobu. Určite hovorí o tom, že si netreba pliesť Cirkev so štátom, pápeža s cisárom. Ale tu to nekončí, ako by si to želalo súčasné svetské a liberálne myslenie.

Predovšetkým náš Pán prikazuje dať Bohu to, čo mu patrí, a toto je hlavnou povinnosťou aj každého vládcu, či už je to kráľ alebo parlament. Viera má teda nepopierateľnú verejnú rolu a je vodidlom pre štát, aby vedel, čo je pravdivé a dobré. Dejiny ukazujú, že bez tohto kompasu štáty vždycky sklznú do toho najneľudskejšieho relativizmu. Na druhej strane Ježiš pripomína kresťanovi povinnosť byť lojálnym poddaným ustanovenej moci, za podmienky, že autorita nie je ničomná a svojimi zákonmi a dekrétmi rešpektuje Cirkev a spoločné dobro. Táto úžasná lekcija kresťanstva po celé stáročia predstavovala základ politických systémov, aj keď sa dnes svet – z tohto hľadiska – objektívne vydal úplne inou cestou. (M. Palmaro, Il Timone, december 2013)

<http://www.bastabugie.it/it/articoli.php?id=5956>

URL adresa článku: <http://christianitas.sk/aka-by-bola-nasa-civilizacia-bez-jezisa/>